

hbo-bachelor HBO-ICT

Christelijke Hogeschool Ede

6 december 2017

NVAO beperkte Toets nieuwe opleiding

Adviesrapport

Inhoud

1	Samenvattend advies	3
2	Werkwijze panel	4
3	Beschrijving van de opleiding	5
	3.1 Algemeen	5
	3.2 Profiel instelling	5
	3.3 Profiel opleiding	5
4	Opleidingsbeoordeling	6
	4.1 Beoogde eindkwalificaties	6
	4.2 Onderwijsleeromgeving	6
	4.3 Toetsing	6
	4.4 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	6
	4.5 Gerealiseerd niveau	6
	4.6 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding	6
	4.7 Graad en CROHO-onderdeel	6
5	Overzicht oordelen	6
	Bijlage 1: Samenstelling panel	6
	Bijlage 2: Programma locatiebezoek	6
	Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	6
	Bijlage 4: Lijst met afkortingen	6

1 Samenvattend advies

De beoogde opleiding bachelor ICT zal worden aangeboden door de Christelijke Hogeschool Ede (CHE). De opleiding komt er na een grote vraag van ICT-bedrijven uit de regio rond Ede. Het programma van de opleiding zal 240 EC tellen en lopen over vier jaar. Het programma wordt modulair opgebouwd. Na een generieke beginfase kent het programma drie uitstroomprofielen: Business & IT, Safety & Privacy en ten slotte Innovation & Sustainability.

Het panel stelde ten tijde van het bezoek vast dat de beoogde opleiding nog in ontwikkeling was. Dat was uiteraard niet verwonderlijk aangezien de bachelor ICT de eerste opleiding in het domein Techniek zou zijn voor de CHE. Het was dan ook zaak voor de CHE om de kennisbasis in het vakgebied ICT uit te breiden en te zorgen voor adequate voorzieningen behorende bij een technische opleiding. Een belangrijk aspect hierbij is dat de CHE samenwerking opzoekt met partners uit het werkveld. Eén samenwerking was ten tijde van het bezoek reeds geformaliseerd met één bedrijf. Met andere bedrijven uit de sector waren de gesprekken nog gaande. Tijdens het bezoek kreeg het panel de melding dat met nog twee andere bedrijven en een overkoepelende stichting een samenwerking zal worden afgesloten.

De samenwerking met het werkveld is een belangrijk element in de uitwerking van de eindkwalificaties. De eindkwalificaties van de generieke basis waren ten tijde van het locatiebezoek degelijk uitgeschreven, zodat ze voldoende geconcretiseerd waren qua niveau en inhoud. De concretisering van de eindkwalificaties van de uitstroomprofielen was wisselend van kwaliteit. Voor het profiel Business & IT waren de eindkwalificaties voldoende geconcretiseerd, mede door de samenwerking met een partner uit de bedrijfswereld en doordat het profiel zichtbaar is gelieerd met de architectuurlaag binnen HBO-i. De eindkwalificaties voor de profielen Safety & Privacy en Innovation & Sustainability waren nog te verbeteren. Daarom stelt het panel als voorwaarde dat verdere afstemming met het werkveld plaatsvindt opdat daarmee de uitstroomprofielen verder worden uitgewerkt, duidelijke eindkwalificaties kunnen worden opgesteld en daarmee een verdere invulling van de programma-inhoud van betreffende uitstroomprofielen kan worden gerealiseerd. Het panel waardeert een sterke relatie met het werkveld maar waarschuwt voor het ontstaan van een te nauwe en te eenzijdige relatie waardoor de opleiding het karakter van een bedrijfsopleiding dreigt te krijgen.

Algemeen genomen meent het panel dat de opbouw van het programma en de leerinhouden, voor zover uitgewerkt op het moment van het bezoek, voldoen aan de gestelde eisen en de studenten in staat zullen stellen de beoogde eindkwalificaties te bereiken. Ook de opleidingsspecifieke voorzieningen met inbegrip van het elektronische leerplatform, bieden de studenten de mogelijkheid om de eindkwalificaties te realiseren. Het docententeam zal bestaan uit een evenredige mix van docenten verbonden aan de CHE en docenten uit het werkveld. Dat is naar het oordeel van het panel een sterkte, maar tegelijk ook een valkuil. Het is een sterkte omdat op die manier veel actuele vakkennis en praktijkervaring in de opleiding wordt geïntegreerd. Het is een valkuil omwille van verschillende uitdagingen die het werken met docenten uit het werkveld met zich mee kan brengen. Het panel adviseert de CHE de regie te houden over het aangeboden onderwijs en over de leerinhouden die de docenten uit het werkveld onderwijzen en deze regie ook in nadere operationalisatie ervan in afspraken te concretiseren. Verder adviseert het panel de

CHE de docenten daarmee aan te sturen, wat overigens niet altijd even eenvoudig is in geval van kleine aanstellingen. Ten slotte, zo adviseert het panel, moet de CHE waken over de onderwijskundige expertise van de docenten uit het werkveld.

Over toetsing van de beoogde opleiding is het panel positief. Het panel heeft voorafgaande en tijdens het bezoek verschillende initiatieven gezien die de toetsing inzichtelijk, valide en betrouwbaar zullen maken.

Bovenstaande maakt dat het panel over het algemeen positief staat aangaande de potentiële kwaliteit van de beoogde opleiding, onder voorwaarde dat de opleiding de eindkwalificaties verder concretiseert. Daarom komt het panel tot een eindoordeel positief onder voorwaarden ten aanzien van de kwaliteit van de nieuwe opleiding hbo-bachelor hbo-ICT van de Christelijke Hogeschool Ede en adviseert de NVAO om overeenkomstig te besluiten.

Den Haag, 11 december 2017

Namens het panel ter beoordeling van de beperkt Toets nieuwe opleiding
hbo-bachelor ICT van de Christelijke Hogeschool Ede,

Prof.dr. em. Jules Pieters
(voorzitter)

Andreas Smets
(secretaris)

2 Werkwijze panel

De NVAO heeft een panel vastgesteld met volgende samenstelling:

- prof.dr. J.M. (Jules) Pieters, emeritus hoogleraar Onderwijskunde Universiteit Twente;
- ir. J.G. (Hans) van Wijk, werkvelddeskundige met ervaring op het gebied van technische informatica, voormalig senior consultant bij Actemium, operationeel manager Edulab en voormalig vice-voorzitter van de Federatie Aandrijftechniek (FEDA), de brancheorganisatie voor Aandrijf-en Automatiseringstechniek;
- dhr. F. (Francis) Vos, departementshoofd IT van Hogeschool PXL te Hasselt.
- dhr. K (Kevin) Voorn, student HBO-ICT, specialisatie software engineering, Hanzehogeschool Groningen

Het panel werd bijgestaan door Ed Lansink, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en Andreas Smets, stafmedewerker kwaliteitszorg, VLUHR KZ, secretaris.

Bij de toetsing heeft het panel het Beoordelingskader voor de beperkte Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2014, nr 36791) in acht genomen.

Het panel heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Op 23 oktober 2017 is het panel bij elkaar geweest. Tijdens deze bijeenkomst zijn de eerste bevindingen van het panel besproken en nadere vragen geformuleerd voor de aanvrager. Een deel van deze vragen is vervolgens naar de aanvrager gestuurd met het verzoek de antwoorden op deze vragen, evenals een aantal aanvullende bijlagen, voorafgaand aan het locatiebezoek bij het panel aan te leveren. In bijlage 3 van dit adviesrapport is een overzicht opgenomen van documenten die het panel heeft ontvangen. Naar aanleiding van de aanvullende informatie heeft het panel per e-mail aanvullende vragen en opmerkingen uitgewisseld. Deze vragen zijn door de secretaris geïnventariseerd en zijn als input gebruikt voor het locatiebezoek.

Op 7 november 2017 heeft het panel een locatiebezoek afgelegd. Tijdens dit bezoek is het panel in verschillende gespreksrondes van nadere informatie voorzien en zijn de vraagpunten aan de orde gesteld en in discussie gebracht. Het programma van het locatiebezoek is toegevoegd in bijlage 2. Na afloop van de gesprekken heeft het panel het geheel van bevindingen en overwegingen onderling besproken en vertaald naar voorlopige conclusies. Aan het eind van het bezoek heeft de panelvoorzitter die conclusies mondeling teruggerekoppeld naar de opleiding. Op basis van de bevindingen, overwegingen en conclusies heeft de secretaris een conceptadvies opgesteld dat aan de panelleden is voorgelegd. Vervolgens heeft het panel dit concept van commentaar voorzien, waarna het conceptrapport is vastgesteld door de voorzitter. Het adviesrapport is op 5 december 2017 aan de opleiding voorgelegd ter controle op feitelijke onjuistheden. De opleiding heeft op 6 december 2017 gereageerd op het adviesrapport. Dit heeft niet geleid tot aanpassingen, waarna het definitieve rapport is vastgesteld door de voorzitter. Het panel heeft dit advies in volledige onafhankelijkheid opgesteld en op 6 december 2017 aan de NVAO aangeboden.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Instelling:	Christelijke Hogeschool Ede
Opleiding:	hbo-bachelor HBO-ICT – postinitieel onderwijs
Graad:	bachelor
Afstudeerrichtingen:	Privacy & Safety Business & IT Innovation & Sustainability
Locatie(s):	Ede
Studieomvang (EC):	240
CROHO-onderdeel:	Techniek

Voorstel voor indeling in een visitatiegroep: ICT

De te hanteren toevoeging aan de graad: Bachelor of Science

3.2 Profiel instelling

De Christelijke Hogeschool Ede (CHE) biedt negen hbo-opleidingen, een Associate Degree en Deeltijd onderwijs aan. De hbo opleidingen van de CHE zijn: Verpleegkunde, Leraar Basisonderwijs, Godsdienst Pastoraal Werk, Leraar Godsdienst/Levensbeschouwing, Bedrijfskunde MER, Human Resource Management, Journalistiek, Communicatie, Social Work.

CHE is een christelijke hogeschool en werkt vanuit een protestants-christelijke traditie. De christelijke identiteit bepaalt mede de vormingslijn die CHE nastreeft.

3.3 Profiel opleiding

De beoogde opleiding HBO ICT is de eerste opleiding in het domein Techniek voor CHE. De wens voor de opstart van deze opleiding is deels ingegeven door de aanwezigheid van ICT-bedrijven in de regio rond Ede. CHE wil een mensgerichte opleiding aanbieden. De CHE wil hiermee de kracht van vorming en kennis vanuit de andere mensgerichte opleidingen verbinden aan het ICT-domein en daarmee een unieke positie in het ICT-onderwijslandschap innemen.

De opleiding kent een generieke basis en drie uitstroomprofielen: Business & IT, Safety & Privacy en ten slotte Innovation & Sustainability. De uitstroomprofielen zijn ontwikkeld tezamen met het werkveld. Het werkveld zal immers een grote rol spelen in de verdere ontwikkeling. Van het werkveld zal worden verwacht een grote kennisbasis in het domein ICT binnen te brengen in de opleiding.

CHE mikt op een instroom van ongeveer 60 studenten in het eerste jaar. Dit cijfer is ingegeven op basis van verkennende gesprekken met andere ICT-opleidingen in Nederland en op basis van een marktonderzoek door Hobéon. Specifiek richt de CHE zich op vrouwelijke studenten.

4 Opleidingsbeoordeling

Van toepassing is het Beoordelingskader voor de beperkte Toets nieuwe opleiding van de NVAO (2014, Nr. 36791).

Het kader voor de beperkte beoordeling van nieuwe opleidingen wordt gebruikt als de instelling beschikt over een positief oordeel over de instellingstoets kwaliteitszorg.¹ De beoordeling komt tot stand op basis van een discussie met 'peers' over de inhoud en kwaliteit van de opleiding en is gericht op vier vragen:

1. Wat beoogt de opleiding?
2. Hoe wil de opleiding dit realiseren?
3. Hoe wil de opleiding dit toetsen?
4. Zijn er voldoende financiële middelen?

Deze vier vragen zijn vertaald in vier standaarden. Over de standaarden geeft een visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

4.1 Beoogde eindkwalificaties

4.1.1 Standaard 1

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Voor de beschrijving van de eindkwalificaties maakt de CHE gebruik van de landelijke domeinbeschrijving die door de stichting HBO-i in 2014 werd opgeleverd. De domeinbeschrijving kent een opbouw in twee assen: een verticale architectuurlaag en een horizontale competentiebeschrijving. Bijkomstig wordt aan de assen een niveaubepaling gekoppeld op basis van drie niveaus. De niveau-indeling is gebaseerd op het European e-Competence Framework. CHE heeft de indeling uitgewerkt in een generieke basis en drie uitstrooprofielen.

In de generieke basis wordt gefocust op de architectuurlagen Software, Bedrijfsprocessen en Gebruikersinteractie. Vanuit de mensgerichte insteek kiest de CHE bewust voor architectuurlagen die dicht bij de gebruiker liggen. Voor wat betreft de uitstrooprofielen is er onderscheid merkbaar in de focus. Privacy & Safety richt zich voornamelijk op Software, Business & IT richt zich op Bedrijfsprocessen, en Innovation & Sustainability richt zich ten slotte op Gebruikersinteractie.

Vanuit de twee assen (architectuurlaag en competenties) heeft CHE, naar analogie met haar onderwijsconcept, kerntaken geformuleerd. De kerntaken zijn ICT-oplossingen, Informatiemanagement, ICT en optimaliseren van bedrijfsprocessen, en ontwikkelen van

¹ Een instelling die beschikt over een positieve instellingstoets kwaliteitszorg kan ook vragen om de uitgebreide TNO uit hoofdstuk 6 van deze beoordelingskaders.

ICT strategie. Professioneel handelen wordt als vijfde kerntaak toegevoegd door CHE. Per kerntaak is het eindniveau uitgeschreven in leeruitkomsten.

Het informatiedossier en een aantal documenten ter plaatse leren dat de leeruitkomsten zijn uitgewerkt tezamen met en gevalideerd door het werkveld tijdens ontwikkelgesprekken. HSO, een IT bedrijf uit de omgeving is een sterke partner van de opleiding. HSO heeft bovendien een *letter of intent* getekend waarin beloofd wordt een structureel partnerschap met de opleiding aan te gaan. *Letters of intent* met andere bedrijven zijn in voorbereiding.

Overwegingen

Het panel meent dat de opbouw van de opleiding met een generieke basis en de nadere focus met drie uitstroomprofielen een sterk punt is. Temeer omdat de profielen zijn ontwikkeld met het werkveld maakt dat deze een belangrijk element van de opleiding zullen vormen. In het gesprek met het werkveld leerde het panel dat de behoefte aan een ICT opleiding in de omgeving van Ede aanwezig is. Bovendien leerde het panel dat de waarden en visie van de CHE door het werkveld worden gedragen. De werkveldvertegenwoordigers met wie het panel sprak, waardeerden de klantgerichte en mensgerichte insteek die de CHE met de nieuwe opleiding beoogt.

Het panel heeft de neergeschreven eindkwalificaties, leeruitkomsten zoals door de CHE benoemd, aandachtig bestudeerd. Ze meent dat de eindkwalificaties voor het generieke deel van de opleiding alsook voor het uitstroomprofiel Business & IT voldoende zijn geconcretiseerd qua inhoud, niveau en oriëntatie. Hiermee voldoen deze eindkwalificaties aan de internationaal gestelde eisen. De degelijke uitwerking van het uitstroomprofiel Business & IT is te verklaren doordat het uitstroomprofiel nauw aansluit bij de overeenkomstige architectuurlaag in de domeinbeschrijving ICT van HBO-i. Bovendien heeft de CHE inmiddels een sterk partnerschap met een ICT-bedrijf in dit domein.

De eindkwalificaties van de uitstroomprofielen Privacy & Safety en Innovation & Sustainability zijn naar het oordeel van het panel nog onvoldoende geconcretiseerd. Verdere uitwerking op korte termijn is wenselijk voor een adequate en verantwoorde opbouw van het curriculum en, voor zover het panel heeft begrepen, is verdere uitwerking beoogd op basis van samenwerking met bedrijven in de omgeving van de CHE. Concrete partnerschappen voor wat betreft de uitstroomprofielen Privacy & Safety en Innovation & Sustainability bleken op het moment van het locatiebezoek aanwezig door middel van beoogde en slechts mondeling toegelichte intentieverklaringen met bedrijven. Het panel kreeg echter de schriftelijke belofte van het opleidingsmanagement dat voor beide uitstroomprofielen een samenwerking met het werkveld zal worden gesloten. Deze belofte ontving het panel kort na het bezoek in de vorm van *letters of intent* ondertekend door de directie van de CHE en verschillende bedrijven uit de regio. Het panel adviseert de opleiding om de betreffende uitstroomprofielen met relevante werkveldconnecties en experts binnen de respectieve domeinen uit te werken.

Het panel stelt dat de beoogde eindkwalificaties van de opleiding ten dele voldoen. De opleiding heeft de oefening voor het opstellen van eindkwalificaties goed aangevat, maar nog onvoldoende gefinaliseerd. Zoals gesteld zijn de eindkwalificaties voor het uitstroomprofiel Business & IT voldoende geconcretiseerd qua inhoud, niveau en oriëntatie. Hiermee voldoen deze eindkwalificaties aan de internationaal gestelde eisen. De eindkwalificaties van de uitstroomprofielen Privacy & Safety en Innovation & Sustainability

behoeven naar het oordeel van het panel nadere concretisering. Deze moeten daarom op korte termijn verder worden uitgewerkt.

Conclusie: Voldoet ten dele

Onderwijsleeromgeving

4.1.2 Standaard 2

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Het programma omvat 240 EC en beslaat acht semesters. Het programma is modulair opgebouwd. De modules zijn gebaseerd op één of meerdere kerntaken. Het programma is opgebouwd uit drie leerlijnen: vakkennis, vakmanschap en vakbekwaamheid. De modules van het eerste jaar waren ten tijde van het bezoek uitgewerkt aan de hand van story boards, die de inhoud van de module in de tijd uitzetten. In de storyboards wordt per week de leeractiviteit, de toets en de feedbackmethode weergegeven. Om een concreter zicht te krijgen op de inhoud van het programma diende het panel een beroep te doen op algemene informatie omtrent de eindkwalificaties en het te gebruiken studiemateriaal. Het panel kreeg een lijst met te gebruiken studiematerialen en een uitleg erbij als leidraad.

De opleiding streeft naar een personeelsbestand dat deels vast in dienst is bij de CHE en deels optreedt als gastdocent vanuit het werkveld. Het begrip gastdocent moet evenwel ruim worden bekeken: het gaat om mensen die zowel voor korte tijd, maar evengoed voor lange tijd een opleidingsonderdeel verzorgen. In die zin moet de belangrijkheid van de samenwerkingsverbanden met de ICT-sector worden begrepen. Verder zet de CHE in op de ontwikkeling van de docenten in de CHE-academy. Binnen de academy biedt de CHE aan docenten opleidingen aan omtrent de basis- en seniorkwalificaties, onderwijsontwikkeling, studieloopbaanbegeleiding en relatiemanagement.

Het programma wordt uitgevoerd te Ede. De studenten maken gebruik van de aanwezige faciliteiten ter plaatse. Het betreft onder andere ICT-voorzieningen, een mediatheek, studieruimten, een digitale leeromgeving. De CHE bekijkt momenteel om hogeschoolbreed over te stappen naar een nieuwe elektronische leeromgeving. De studenten kunnen binnen de specialisaties gebruik maken van faciliteiten binnen de bedrijven waarmee de CHE een samenwerkingsovereenkomst heeft.

Het uitgangspunt van de studiebegeleiding aan de CHE is dat de studenten zelf verantwoordelijk zijn voor het opvolgen van hun studievoortgang en het nemen van initiatief voor bijkomende studiebegeleiding. De docentencoach is het eerste aanspreekpunt van de student. Voor inhoudelijke vragen gaan de studenten bij de docenten te rade. Daarnaast beschikt de CHE over diverse voorzieningen voor studenten met een functiebeperking. Deze voorzieningen zijn gebundeld in het studieloopbaancentrum.

Overwegingen

Het panel heeft de programmaopbouw grondig bestudeerd en meent dat de generieke opbouw goed is. Het pedagogische concept en het bestaan van de drie leerlijnen is prima doordacht. De modulaire opbouw is gedegen uitgewerkt en biedt de studenten de nodige flexibiliteit. De opleiding dient naar de mening van het panel er dan weer over te waken dat het aanbieden van modulair onderwijs praktisch haalbaar en voor de student studeerbaar blijft.

De inhoud van het semester één en twee zijn naar het oordeel van het panel voldoende inzichtelijk gemaakt. Het panel meent dat het eerste en het tweede semester goed is uitgewerkt en het de studenten mogelijk maakt om de eindkwalificaties te realiseren. Wel adviseert het panel om de nodige aandacht te hebben voor de studeerbaarheid van het programma voor beginnende studenten

Aangezien de eindkwalificaties van de volgende semesters nog onvoldoende geconcretiseerd waren en de inhoud van de opleidingsonderdelen in deze semesters slechts rudimentair was vastgelegd is het voor het panel moeilijker om hierover een onderbouwd oordeel te geven. Evenwel heeft panel er vertrouwen in dat wanneer de opleiding de eindkwalificaties nader specificeert – zoals als voorwaarde opgelegd onder standaard 1 – dat de uitwerking van het programma naar behoren zal volgen.

Het panel stelde in de gesprekken ter plaatse een sterke betrokkenheid van het personeel vast. De kerndocenten vanuit de CHE en de docenten vanuit het werkveld zijn allen gemotiveerd om de beoogde opleiding op te starten. Het panel meent eveneens dat de vakinhoudelijke en onderwijskundige kwaliteiten van het docententeam voldoen. De keuze van CHE om vakken vanuit het werkveld in de opleiding binnen te brengen (50%) en te combineren met pedagogische kennis aanwezig in de hogeschool (50%) is een uniek gegeven. Het panel bevestigt de sterktes die aan deze keuze zijn verbonden, maar wil tegelijk benadrukken dat er potentiële valkuilen aan verbonden zijn. Een mogelijk gevaar is dat de opleiding te afhankelijk wordt van de docenten wat kan resulteren in problemen rond aansturing en kwaliteitsborging van de betrokken docenten. Daarom zijn er goede afspraken nodig tussen enerzijds de hogeschool en anderzijds de gastdocent of zijn werkgever. Verder lijkt het zinvol, volgens het panel, om geleidelijk te groeien naar een verhouding van het docentenbestand met een groter aandeel voor de hogeschool. Ook over de onderwijskundige kwaliteiten van de gastdocenten moet de opleiding waakzaam zijn. Het panel meent dat de CHE moet reflecteren over de onderwijskundige verwachtingen (bv. het behalen van een BKO) die ze stelt ten aanzien van de gastdocenten. Het panel waardeert een sterke relatie met het werkveld maar waarschuwt voor het ontstaan van een te nauwe en te eenzijdige relatie waardoor de opleiding het generieke karakter verliest en meer het karakter van een bedrijfsopleiding dreigt te krijgen.

Verder stelt het panel dat de opleiding de volgende jaren moet inzetten op het versterken van de kennisbasis. Dit kan geschieden door enerzijds de onderzoekbasis te vergroten door onderzoekers aan te trekken, een onderzoeksplan uit te werken en een lectoraat op te starten. Anderzijds moet de opleiding waken over de continuïteit en effectiviteit van de samenwerking met het bedrijfsleven. Een goede mix in de keuze van werkveldpartners en het sluiten van lange termijnovereenkomsten zijn cruciaal voor het voortbestaan en voor het generieke karakter van de opleiding.

Het panel meent dat de opleiding is gehuisvest op een fraaie en moderne campus. De voorzieningen zijn naar het oordeel van het panel dan ook van een goede kwaliteit. Eveneens sterk acht het panel de samenwerking met bedrijven uit de regio waardoor studenten veel onderwijs op locatie zullen krijgen. Dit vindt het panel een zeer mooi initiatief, maar de opleiding moet waakzaam zijn dat ze de regie over het aangeboden onderwijs houdt en eventueel de samenwerking omtrent faciliteiten spreidt over verschillende bedrijven.

Het huidige leerplatform is volgens het panel mooi uitgewerkt met veel tools die de interactie tussen student en docent bevorderen. Het panel hoopt dat het nieuwe leerplatform zal beschikken over gelijkwaardige functionaliteiten als het huidige platform.

Het panel heeft vastgesteld dat de studiebegeleiding binnen de hogeschool op orde is en heeft er vertrouwen in dat deze ook binnen de beoogde opleiding goed zal werken. Het viel het panel ten positieve op dat de docenten laagdrempelig bereikbaar zijn voor studenten. Ook de aanwezigheid van coaches is voor het panel een plus.

Concluderend is het panel positief over de programmaopbouw en leerinhouden, over de beoogde docenten en de voorzieningen van de opleiding. Het panel heeft nog enkele aanbevelingen omtrent bovengenoemde gedaan, maar heeft er vertrouwen in dat de CHE deze zal opnemen in de verdere uitbouw van de opleiding. Daarom concludeert het panel dat het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen het voor de studenten mogelijk maken de beoogde eindkwalificaties te realiseren en dat de studenten terecht komen in een samenhangende leeromgeving.

Conclusie: Voldoet

4.2 Toetsing

4.2.1 Standaard 3

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

De CHE hanteert een hogeschoolbreed kader inzake toetsing. Het toetsplan van de opleiding bouwt verder op de uitgangspunten van het hogeschoolbrede kader. Het toetsplan toont verder hoe de kerntaken in het eerste jaar worden getoetst. Het plan maakt duidelijk dat het niveau van de kerntaken wordt opgebouwd door de mate van complexiteit en zelfstandigheid te vergroten. De kerntaken van de vakmanschapleerlijn worden integratief getoetst aan de hand van rubrics. De vakkennisleerlijn wordt getoetst aan de hand van kennistoetsen met meerkeuzevragen en verslagen. De vakbekwaamheid wordt getoetst aan de hand van portfoliogesprekken, presentaties en reflectieverslagen.

Het eindniveau wordt getoetst op twee momenten in de opleiding. Het generieke deel van het programma wordt getoetst tijdens jaar twee en drie en geijkt aan niveau 2 van HBO-i. De specialisatie van de studenten wordt getoetst op basis van de leeruitkomsten van het uitstrooprofiel. De betreffende leeruitkomsten zijn geijkt aan niveau 2 en 3, die overeen komen met niveau 6 van NLQF. De toetsing van de eindprofielen zal vorm krijgen als een afstudeerproject.

Studenten krijgen via de digitale leeromgeving informatie omtrent de toetsen, de toetsmatrijzen, de beoordelingscriteria, de rubrics en de herkansingsmogelijkheden. Na de examinering kunnen de studenten de toetsen inkijken.

De kwaliteit van de toetsen wordt geborgd door de examinator die hierin wordt bijgestaan door de examencommissie. De examencommissie is verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing, het bewaken van het eindniveau van de opleiding en het vaststellen of studenten voldoen aan het eindniveau van de opleiding. De leden van de examencommissie hebben de Senior Kwalificatie Examinering behaald.

De gastdocenten die in de opleiding actief zijn zullen wel worden betrokken bij de toetsing, maar niet als eindverantwoordelijke optreden. Deze rol zal immers worden overgenomen door een examinerator die door de CHE wordt toegewezen.

Overwegingen

Het panel meent dat het onderwijs- en examenreglement adequaat is uitgeschreven en een valide, transparante en betrouwbare toetsing mogelijk maakt. Het toetsplan van de opleiding, dat aansluiting vindt bij het toetskader van de CHE, is eveneens degelijk uitgewerkt zo meent het panel. Het toetskader geeft het panel een goed inzicht in de visie op toetsen en examineren en over hoe de toetspraktijk zal verlopen.

Hoewel het panel tijdens het bezoek geen toetsen heeft kunnen inkijken, - wat ze inherent meent aan de huidige status van de opleiding -, heeft ze er vertrouwen in dat de kwaliteit van de toetsen geborgd is. Het panel baseert haar vertrouwen op de positieve beoordeling ITK, op de degelijk uitgewerkte storyboards die de aard van de opdracht en de toetsmethoden weergeven en op de goed uitgewerkte toetsmatrijzen, beoordelingscriteria en beoordelingsformulieren van de eerste twee semesters. Bovendien vindt het panel het sterk dat de leden van de examencommissie aangaven dat de toetsdeskundigheid van de docenten een blijvend aandachtspunt is en dat er werk zal worden gemaakt van de kalibratie van de beoordelingsformulieren.

Ook de idee hoe de opleiding de eindevaluatie wil vormgeven acht het panel goed. Een verdere uitwerking van de uitstroomprofielen is evenwel nog noodzakelijk (zie ook standaard 1) om de eindevaluatie aan te scherpen.

Ten slotte oordeelt het panel dat de methoden van toetsing aan studenten inzichtelijk worden gemaakt. De studenten zullen veel informatie krijgen voorafgaand aan de toetsing en ook de intenties van de opleiding met betrekking tot het geven van feedback ogen goed.

Het panel concludeert dat de beoogde opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. De tussentijdse en afsluitende toetsen zijn nog in ontwikkeling, maar wat nu op tafel ligt is grondig doordacht. Verder concludeert het panel dat de toetsing op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze zal verlopen.

Conclusie: Voldoet

4.3 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen

4.3.1 Standaard 4

De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.

Bevindingen

De CHE heeft de schriftelijke garantie geleverd de beoogde opleiding te zullen voorzien in toereikende financiële voorzieningen.

Overwegingen

Het panel meent dat de schriftelijke garantie van de CHE toereikend is. Bovendien heeft de CHE de nodige ervaring uit het verleden met het inrichten van opleidingen. Daarom oordeelt het panel dat de studenten de garantie hebben dat het programma volledig kan worden doorlopen en er daarvoor toereikende financiële voorzieningen beschikbaar zijn.

Conclusie: Voldoet

4.4 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding

Het panel heeft aan de standaarden 2, 3 en 4 het oordeel 'voldoet' gegeven maar aan standaard 1 het oordeel 'voldoet ten dele' (zie ook par. 6: Overzicht oordelen). De reden daarvoor is kortweg dat de eindkwalificaties van de uitstroomprofielen Privacy & Safety en Innovation & Sustainability naar het oordeel van het panel nog nadere concretisering behoeven.

Op grond daarvan is het oordeel van het panel over de opleiding als geheel 'positief onder voorwaarden'. De voorwaarden die het panel aan de beoogde nieuwe opleiding stelt, zijn de volgende:

- de opleiding gaat structurele partnerschappen met het werkveld aan door middel van het afsluiten van convenanten, waarin de wederzijdse verplichtingen tussen de CHE en het bedrijf staan beschreven;
- de opleiding werkt de eindkwalificaties ten aanzien van de beoogde uitstroomprofielen Privacy & Safety en Innovation & Sustainability verder uit in termen van inhoud, niveau en oriëntatie;
- de opleiding presenteert in lijn hiermee de concrete invulling van het curriculum voor de beide genoemde uitstroomprofielen.

Het panel meent dat de opleiding in staat moet zijn om binnen de termijn van 1 jaar aan de gestelde voorwaarden te voldoen.

4.5 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Bachelor of Science.

Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Techniek.

5 Aanbevelingen

- Waak over de praktische haalbaarheid van de modulaire programmaopbouw.
- Waak over de studeerbaarheid van het programma.
- Creëer een gezonde docentmix. Maak goede afspraken met de gastdocenten qua wederzijdse verwachtingen.
- Versterk de kennisbasis van de opleiding. Werk hiervoor een plan uit met de verschillende partners.
- Werk zeker samen met bedrijven, maar behoud de regie over het onderwijs en de voorzieningen.
- Ga verder op de ingeslagen weg inzake valide, betrouwbare en transparante toetsing.

6 Overzicht oordelen

Onderwerp	Standaarden	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.	Voldoet ten dele
2 Onderwijsleeromgeving	2. Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.	Voldoet
3 Toetsing	3. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.	Voldoet
4 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	4. De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.	Voldoet
Algemene conclusie	Het visitatiepanel beantwoordt de vraag of de opleiding voldoet aan de kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.	Positief onder voorwaarden

Bijlage 1: Samenstelling panel

prof.dr. em. Jules M. Pieters is emeritus-hoogleraar (sinds 2012) Toegepaste Psychologie met bijzondere aandacht voor leren en instructie aan de Universiteit Twente. Studie Psychologie aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, afgesloten met promotie in 1980. Vanaf 1980 verbonden aan Technische Hogeschool Twente. In 1991 benoeming tot hoogleraar Instructietechnologie, in 2002 hoogleraar Toegepaste Psychologie. Van 1995 tot 2002 decaan van de Faculteit Toegepaste Onderwijskunde. Van 2002 tot 2009 (m.u.v. 2007) directeur van de opleiding Psychologie aan de Universiteit Twente. Van 2007 tot 2012 voorzitter van de vakgroep Curriculumontwerp & Onderwijsinnovatie (C&O) en wetenschappelijk directeur van het Instituut voor de Universitaire Lerarenopleiding ELAN. Actief in beroepsverenigingen, vanaf 1992 tot 2002 lid en voorzitter bestuur van de VOR (Vereniging voor Onderwijsresearch), van 2003 tot 2010 lid en voorzitter bestuur van NIP (Nederlands Instituut van Psychologen), en als voorzitter VELON (Vereniging Lerarenopleiders Nederland) van 2012 tot 2016. Ruime ervaring in beoordelingscommissies voor onderwijs, zowel toetsen nieuwe opleidingen als beoordelingen bestaande opleidingen (NVAO, QANU, NQA, Hobéon) op verschillende vakgebieden waaronder Toegepaste Psychologie, Bouwkunde en Informatica, voor kenniscentra (NQA) en voor onderzoek (NWO, NRO).

ir. J.G. (Hans) van Wijk is werkvelddeskundige met ervaring op het gebied van technische informatica, voormalig senior consultant bij Actemium, operationeel manager Edulab en voormalig vice-voorzitter van de Federatie Aandrijftechniek (FEDA), de brancheorganisatie voor Aandrijf-en Automatiseringstechniek.

dhr. Francis Vos, hoofdlector, departementshoofd IT van de Hogeschool PXL, voordien departementshoofd N-Tech met opleidingen bouw, elektronica-ICT, elektromechanica en toegepaste informatica. Voorzitter managementcomité Smart ICT, dit expertisecentrum onderzoekt en ontwikkelt allerlei slimme toepassingen van de emerging technologies en bundelt praktijkgericht onderzoek en dienstverlening op het snijvlak van IT en elektronica. Voordien projectleider van verschillende onderzoeksprojecten. Ervaring als opleidingshoofd en lector binnen de opleiding toegepaste informatica. Specifieke focus op community-driven onderwijs.

Kevin Voorn is student HBO-ICT aan de Hanzehogeschool Groningen met een specialisatie in Software Engineering en Network en Security Engineering.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheids- en onpartijdigheidsverklaring ingevuld en ondertekend.

Het panel werd bijgestaan door **dhr. Ed Lansink**, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en **dhr. Andreas Smets**, stafmedewerker kwaliteitszorg, VLUHR KZ, secretaris.

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Opleiding: Hbo-bachelor HBO-ICT
Instelling: Christelijke Hogeschool Ede

Datum: 7 november 2017

Locatie: Oude kerkweg 100, 6717 JS Ede, ruimte: P.1.161

08.45u – 09.00u	<i>Ontvangst en kennismaking</i>
09.00u – 10.00u	<i>Vooroverleg panel en bestuderen documentatie</i>
10.00u - 10.45u	<i>Sessie 1 – gesprek met vertegenwoordigers bestuur en opleidingsmanagement</i> - Janneke Louisa en Arjan van Vught - CHE Directeuren domein (Techniek) Media & Organisatie
10.45 -11.00u	<i>Pauze</i>
11.00u -11.45u	<i>Sessie 2 – gesprek met vertegenwoordigers werkveld</i> - Henk-Jan Brommer (HSO) - Willem de Wit (VitalHealth) - Gerrit Valkenburg (ICTValley)
11.45u - 12.30u	<i>Sessie 3 – gesprek met vertegenwoordigers Examencommissie en opleidingscommissie</i> - Jochum Muurling, voorzitter Curriculumteam - Koos Oosterwijk, lid Curriculumteam - Roelof van der Horst, lid Curriculumteam - Hein Oldeman, voorzitter Examencommissie BKM/HRM
12.30u - .13.15u	<i>Lunch (besloten), overleg en bestuderen documentatie</i>
13.15u – 13.45u	<i>Sessie 4 – Rondleiding langs voorzieningen en een korte presentatie van de beoogde Elektronische leeromgeving</i> - Maarten Zwart, onderwijskundig adviseur ICT-opleiding - Jochum Muurling, projectleider ICT-ontwikkeling
13.45u - 14.00u	<i>Pauze</i>

14.00u – 14.45u	<p><i>Sessie 5 – gesprek met docententeam</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Rine le Comte, docent en CTO Tolncrease - Harjan van Veldhuizen, gastdocent en consultant HSO - Tineke van Es, studieloopbaanbegeleider
14.45u – 15.00u	<i>Pauze</i>
15.00u – 15.15u	<i>Paneloverleg (besloten): voorlopige oordeelsvorming en inventarisatie resterende vraagpunten</i>
15.15u - 15.30u	<i>Sessie 6 – tweede gesprek met vertegenwoordigers opleidingsmanagement over zaken die nog niet (voldoende) duidelijk zijn</i>
15.30u – 16.15u	<i>Paneloverleg (besloten): oordeelsvorming aan de hand van het doorlopen van het beoordelingsformulier</i>
16.15u	<i>Korte terugkoppeling door panelvoorzitter naar opleiding</i>

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding/instelling

Domeinspecifiek referentiekader en eindkwalificaties van de bachelor ICT
Schematisch programmaoverzicht van de bachelor ICT
Gedetailleerde beschrijving van het curriculum van het eerste jaar van de bachelor ICT
Onderwijs- en examenregeling (OER) van de bachelor ICT
Overzicht van het in te zetten personeel in de bachelor ICT
Besluit macrodoelmatigheid van de bachelor ICT
Overzicht van de contacten met het werkveld van de bachelor ICT
Beoogde docent-studentratio van de bachelor ICT
Beoogd aantal contacturen per studiejaar van de bachelor ICT
Strategisch Instellingsplan 2016-2020 Christelijke Hogeschool Ede
Onderwijskader 2015 Christelijke Hogeschool Ede
Toetskader 2011 Christelijke Hogeschool Ede
Jaarverslag 2015 Christelijke Hogeschool Ede
Reglement examencommissies 2011-2012 Christelijke Hogeschool Ede
Lectoraat Dienstbaar Organiseren Christelijke Hogeschool Ede

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

Onderwijsframe.
Het overzicht van het curriculum (A0) en feedback door werkveldpartners van klankbordgroepen.
Een tijdlijn waarop helder is waarop welke activiteit (ontwikkelingsessie, klankbordsessie, informatiesessie, stuurgroep bespreking) plaats heeft gevonden.
PowerPoint presentaties behorend bij klankbordsessies.
PowerPoint presentaties behorend bij infosessies.
PowerPoint presentaties, werkbladen en tussenproducten van de 6 ontwikkelingsessies.
Een overzicht met foto's en namen van deelnemers aan de ontwikkelingsessies.
Een kaart met daarop onze werkveldpartners en de CHE.
Het dossier met daarin de bijlage waarin onder andere alle leeruitkomsten en de storyboards en toetsen van jaar 1 zijn opgenomen

Overige documenten

Letters of intent tussen CHE en HSO, VitalHealth, InfoSupport en Stichting ICTValley

Bijlage 4: Lijst met afkortingen

ba	bachelor
EC	European Credits (studiepunten)
hbo	hoger beroepsonderwijs
ma	master
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
wo	wetenschappelijk onderwijs

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op beperkte toetsing van de nieuwe opleiding hbo-bachelor HBO-ICT van de Christelijke Hogeschool Ede.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
E info@nvaio.net
W www.nvaio.net

Aanvraagnummer 005871